

[opis]

Wydarzenia kryzysu ukraińskiego stanowiły dla wielu zaskoczenie. Inni natomiast, wieszcząc upadek „jednobiegunowej chwili”, interpretowali je jako konieczność wynikającą z odwiecznej rywalizacji mocarstw. Bez wątpienia jednak kryzys ukraiński przyczynił się do przeobrażenia status quo bezpieczeństwa Europy Środkowo-Wschodniej, a zmianami tymi w znacznym stopniu została objęta również Polska. Autor poprzez chłodną analizę zakotwiczoną w teorii realizmu strukturalnego i opierającą się o założenia geopolityczne ukazuje, w jaki sposób wydarzenia z naszej wschodniej granicy wpłynęły na bezpieczeństwo Polski. Publikacja ta jest wnikliwą interpretacją polityki zagranicznej Polski kreowanej w obliczu kryzysu ukraińskiego, a także regionalnej gry interesów mocarstw. Od rewolucji Euromajdanu, poprzez aneksję Krymu i destabilizację wschodniej Ukrainy, aż do zamrożenia konfliktu autor przybliży czytelnikowi skomplikowany przebieg kryzysu, osadzając go w kontekście bezpieczeństwa Polski, wraz z rywalizacją zachodnio-rosyjską w tle.

[rec]

prof. dr hab. Marek Pietraś:

W proponowanej monografii został podjęty wartościowy problem badawczy w sensie poznawczym oraz w sensie użyteczności dla praktyki polityki zagranicznej Polski. [...] Przeprowadzone badania – co niestety ciągle jest rzadkością w badaniach politologicznych w Polsce – zostały osadzone w szerszym kontekście teoretycznym nauki o stosunkach międzynarodowych, jakim stało się odwołanie do perspektywy neorealizmu. Jego wybór [...] jest uzasadniony specyfiką przedmiotu badań i prowadzeniem wielu analiz na poziomie systemu międzynarodowego. [...] Istotnym problemem badawczym podjętym w pracy jest strategia i praktyka polityki zagranicznej Polski w warunkach niedoświadczanego wcześniej kryzysu za wschodnią granicą, ale w tym kontekście i działania Sojuszu Północnoatlantyckiego oraz stosunków z Ukrainą. [...] Jest to jedno z nielicznych w badaniach politologicznych w Polsce opracowań na temat skutków wojny hybrydowej Rosji na wschodniej Ukrainie dla polityczno-wojskowego wymiaru bezpieczeństwa Polski. Publikacja została napisana na dobrym poziomie merytorycznym i metodologicznym, w ujęciu analitycznym i z wykorzystaniem bardzo obszernego, wnikliwie zgromadzonego materiału empirycznego.

[autor]

Jakub Bornio

dr nauk społecznych w dyscyplinie nauk o polityce w specjalności stosunki międzynarodowe. Adiunkt w Katedrze Studiów Europejskich Uniwersytetu Wrocławskiego. Absolwent kierunku European Studies na Uniwersytecie Wrocławskim oraz stypendysta Uniwersytetu Corvinusa w Budapeszcie. Były współpracownik Przedstawicielstwa Regionalnego Komisji Europejskiej w Polsce oraz Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego. W działalności badawczej zajmujący się m.in. polityką zagraniczną, polityką wschodnią RP, studiami nad bezpieczeństwem, bezpieczeństwem regionalnym Europy, przestrzenią postsowiecką, stosunkami polsko-ukraińskimi, bezpieczeństwem narodowym Polski.

[spis]

Spis treści:

Wykaz używanych skrótów
Wprowadzenie
Zarys problematyki
Przedmiot, cele i ramy czasowe badań
Hipotezy badawcze
Zarys podejścia teoretyczno-metodologicznego
Zawartość merytoryczna pracy
Przegląd literatury

Rozdział 1. Bezpieczeństwo narodowe Polski w kontekście kryzysu ukraińskiego – rozważania teoretyczno-metodologiczne i definicyjne

- 1.1. Pojęcie bezpieczeństwa – zagadnienia definicyjne
- 1.2. Bezpieczeństwo narodowe i ewolucja jego postrzegania
- 1.3. Bezpieczeństwo narodowe a bezpieczeństwo międzynarodowe
- 1.4. Bezpieczeństwo w teorii stosunków międzynarodowych
 - 1.4.1. Bezpieczeństwo w ujęciu paradygmatu realistycznego
 - 1.4.2. Bezpieczeństwo w ujęciu paradygmatu liberalnego
 - 1.4.3. Bezpieczeństwo w rozumieniu szkoły kopenhaskiej
- 1.5. Podejście badawcze – wskazanie i uzasadnienie wyboru paradygmatu poznawczego oraz formowanie modelu analitycznego
 - 1.5.1. Wybór paradygmatu poznawczego
 - 1.5.2. Formowanie modelu analitycznego – opracowanie struktury systemu
- 1.6. Kryzys ukraiński – kwestie definicyjne
 - 1.6.1. Pojęcie kryzysu i jego zastosowanie do całości wydarzeń na Ukrainie
 - 1.6.2. Konflikt rosyjsko-ukraiński jako wojna hybrydowa

Rozdział 2. Rozwój kryzysu ukraińskiego i jego wpływ na politykę bezpieczeństwa Polski

- 2.1. Zarys relacji polsko-ukraińskich
 - 2.1.1. Relacje polsko-ukraińskie w latach 1991–2004
 - 2.1.2. Lata 2004–2013: od Pomarańczowej Rewolucji do Euromajdanu
 - 2.1.3. Ukraina w systemie bezpieczeństwa regionalnego po 1991 roku
 - 2.1.4. Geopolityczne znaczenie Ukrainy dla bezpieczeństwa narodowego Polski po 1991 roku
- 2.2. Kryzys ukraiński – faza polityczna
 - 2.2.1. Geneza Euromajdanu 2013: uwarunkowania wewnątrzukraińskie i międzynarodowe
 - 2.2.2. Proeuropejskie protesty
 - 2.2.3. Antyrządowe wystąpienia
 - 2.2.4. Zmiana władz na Ukrainie i kryzys w relacjach z Rosją
 - 2.2.5. Faza kryzysu politycznego jako rywalizacja pomiędzy Zachodem a Rosją
- 2.3. Zaangażowanie Polski w fazie kryzysu politycznego
 - 2.3.1. Wsparcie protestów
 - 2.3.2. Międzynarodowe mediacje i misja Radosława Sikorskiego

Rozdział 3. Wojna hybrydowa jako drugi etap kryzysu ukraińskiego

- 3.1. Istota wojny hybrydowej w kontekście kryzysu ukraińskiego
 - 3.1.1. Wojna hybrydowa w dokumentach strategicznych USA i NATO

- 3.1.2. Wojna hybrydowa a rosyjska kultura strategiczna
- 3.2. Reakcje Rosji na zmianę władz Ukrainy
 - 3.2.1. „Operacja krymska” – wymiar wojskowy
 - 3.2.2. „Legalizacja” aneksji półwyspu
- 3.3. Reakcje międzynarodowe. Aneksja Krymu jako przejaw rywalizacji Rosji z Zachodem

Rozdział 4. Destabilizacja wschodniej Ukrainy – separacja Donbasu i operacja antyterrorystyczna oraz ich wpływ na bezpieczeństwo narodowe Polski w wymiarze polityczno-militarnym

- 4.1. Przebieg wydarzeń kryzysu w okresie od marca do września 2014 r.
 - 4.1.1. Międzynarodowe reakcje na kryzys w okresie od marca do czerwca 2014 r.
 - 4.1.2. Ustanowienie „formatu normandzkiego” i przebieg wydarzeń okołokryzysowych do końca sierpnia 2014 r.
- 4.2. Eskalacja konfliktu na wschodzie i porozumienia mińskie
 - 4.2.1. Pierwsze porozumienie mińskie
 - 4.2.2. Wznowienie walk w Donbasie i II porozumienie mińskie
- 4.3. Konflikt rosyjsko-ukraiński po deeskalacji starć
 - 4.3.1. Okres po deeskalacji starć w kontekście rywalizacji zachodnio-rosyjskiej
 - 4.3.2. Polityczny impas. Konflikt zamrożony?
- 4.4. Podsumowanie przebiegu konfliktu a polityka bezpieczeństwa Polski
 - 4.4.1. Znaczenie kryzysu dla bezpieczeństwa międzynarodowego
 - 4.4.2. Wojna hybrydowa na Ukrainie a polityka bezpieczeństwa narodowego Polski

Rozdział 5. Aktywność wojskowa Rosji w kontekście kryzysu ukraińskiego a bezpieczeństwo narodowe Polski w wymiarze polityczno-militarnym

- 5.1. Konflikt na wschodzie Ukrainy a bezpieczeństwo polityczno-militarne Polski
 - 5.1.1. Źródła rosyjskiego zachowania
 - 5.1.2. Ukraina w rosyjskiej geopolityce
 - 5.1.3. Kody geopolityczne: „ruskij mir” jako wyzwanie dla bezpieczeństwa regionalnego
 - 5.1.4. Rewizjonizm oraz „metoda faktów dokonanych” jako zagrożenia dla bezpieczeństwa regionalnego
- 5.2. Wojskowa aktywność okołokryzysowa Rosji
 - 5.2.1. Militaryzacja Zachodniego i Południowego Okręgu Wojskowego
 - 5.2.2. Regionalne manewry wojskowe
 - 5.2.3. Inne aktywności o charakterze wojskowym

Rozdział 6. Reakcje NATO na wydarzenia kryzysu ukraińskiego i ich wpływ na bezpieczeństwo narodowe Polski w wymiarze polityczno-militarnym

- 6.1. Wpływ NATO na bezpieczeństwo narodowe Polski
 - 6.1.1. Szczyt NATO w Newport i jego wpływ na bezpieczeństwo narodowe Polski
 - 6.1.2. Działania wojskowe NATO po szczycie w Newport
 - 6.1.3. Szczyt NATO w Warszawie i jego wpływ na bezpieczeństwo narodowe Polski
 - 6.1.4. Szczyt NATO w Brukseli i jego wpływ na bezpieczeństwo narodowe Polski
- 6.2. Stany Zjednoczone a bezpieczeństwo narodowe Polski po kryzysie ukraińskim

Rozdział 7. Wymiar polityczno-militarny relacji polsko-ukraińskich w kontekście kryzysu ukraińskiego

- 7.1. Destabilizacja wewnętrzna Ukrainy a bezpieczeństwo narodowe Polski
- 7.2. Współpraca w zakresie wielonarodowych jednostek wojskowych

7.3. Współpraca w sektorze zbrojeniowym

Zakończenie

Bibliografia

Spis tabel, rysunków i map